

Wpływ nawyków żywieniowych i higienicznych na częstość występowania próchnicy wczesnego dzieciństwa u dzieci w żłobkach lubelskich

The influence of hygienic and dietary habits on early childhood caries (ECC) prevalence rate among children in Lublin nurseries

Katedra i Zakład Stomatologii Wieku Rozwojowego, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Kierownik Katedry i Zakładu: prof. zw. dr hab. n. med. Maria Mielnik-Błaszczak

STRESZCZENIE

Wstęp. Próchnica okresu wczesnego dzieciństwa – ECC (ang. *early childhood caries*) – u małych dzieci uczęszczających do żłobków rozwija się bardzo gwałtownie i jest poważnym problemem, dlatego też wymaga określenia czynników ryzyka oraz wytyczenia i wdrożenia działań profilaktyczno-terapeutycznych. Bardzo ważna jest świadomość prozdrowotna osób sprawujących opiekę nad dzieckiem i umiejętność przekazania wiedzy dzieciom od najmłodszych lat. Wprowadzenie prawidłowych nawyków żywieniowych i eliminacja węglowodanów próchnicotwórczych.

Cel pracy. Ocena częstości występowania próchnicy wczesnego dzieciństwa oraz stanu zdrowia jamy ustnej dzieci w wieku żłobkowym, mieszkających na terenie województwa lubelskiego.

Ocena wpływu higieny jamy ustnej i nawyków żywieniowych na rozwój choroby próchnicowej u dzieci. **Materiał i metody.** Badaniem objęto grupę 346 dzieci w wieku żłobkowym, od 7-8 do 45-48 miesiąca życia, średni wiek badanych dzieci wyniósł $26,28 \pm 8,49$ miesięcy. W badanej grupie było 54,34% chłopców ($n = 188$) i 45,66% dziewczynek ($n = 158$), uczęszczających do żłobków na terenie miasta Lublin.

Wśród dzieci przeprowadzono następujące badania: 1. Badanie ankietowe przeprowadzono wśród rodziców dzieci. Ankieta dotyczyła nawyków higienicznych i dietetycznych badanych dzieci. 2. Badanie kliniczne stanu uzębienia mlecznego, w którym oceniono: frekwencję i intensywność próchnicy na podstawie liczby puwz oraz jej składowych, określono wskaźnik leczenia próchnicy oraz określono potrzeby lecznicze.

Wyniki. Frekwencja próchnicy w badanej grupie dzieci wynosiła 44,51% i zwiększała się wraz z wiekiem od 0,00% w grupie najmłodszej do 65,91% w najstarszej grupie.

Frekwencja próchnicy wśród dzieci niespożywających słodczy była istotnie statystycznie niższa i wyniosła 23,81%, natomiast wśród dzieci spożywających słodczy częstość próchnicy wyniosła 45,85%.

Frekwencja próchnicy wśród dzieci, które oczyszczały zęby same czy też z pomocą rodziców, wyniosła 42,86% i była istotnie statystycznie niższa w stosunku do frekwencji próchnicy u dzieci, których zęby nie były oczyszczane. W grupie dzieci niemyjących zęby wyniosła 66,67%.

Intensywność próchnicy u dzieci określona na podstawie liczby puwz wyniosła 5,56. Najniższe wartości liczby p zaobserwowano u dzieci, które miały oczyszczone zęby przez rodziców – średnia wartość wyniosła 1,64; u dzieci samodzielnie wykonujących tę czynność przeciętna wartość to 3,23, najwyższą wartość liczby p zaobserwowano wśród dzieci, które nie szczotkują zębów lub oczyszczają je nieregularnie – 4,25.

Stwierdzono, że spożywanie innych napojów niż woda podczas zasypiania lub snu znacząco wpływa na ryzyko wystąpienia próchnicy u tych dzieci. Ryzyko wystąpienia próchnicy u dzieci spożywających przed snem napoje słodkie jest 3,5 razy większe niż u dzieci, które piją tylko wodę.

Oczyszczanie zębów przed nocnym spoczynkiem dziecka w większości przypadków wykonywane było przez rodziców przy użyciu szczoteczki i pasty do zębów dla dzieci – 55,78% ($n = 193$), lub przez dziecko – 27,46% ($n = 95$). Przeciętny wiek dziecka, któremu rodzice oczyszczali zęby, wyniósł $26,10 \pm 8,46$ miesięcy, a średni wiek dziecka samodzielnie szczotkującego zęby był na poziomie $28,30 \pm 7,77$ miesięcy.

Wnioski. 1. Należy zintensyfikować działania edukacyjne skierowane do rodziców i opiekunów małych dzieci, dotyczące prawidłowych nawyków żywieniowych i higienicznych, uwzględniające wpływ na rozwijające się uzębienie, ponieważ stosowanie prawidłowych zasad ma istotny wpływ na frekwencję próchnicy. 2. Wczesna eliminacja niewłaściwych nawyków żywieniowych oraz przestrzeganie podstawowych zasad higieny jamy ustnej dają szansę na zachowanie zdrowego uzębienia mlecznego do okresu fizjologicznej wymiany.